West

Persbericht 23.10.2026

GAYATRI SPIVAK
SYMPOSIUM: RIGHTING WRONGS

26.11.2026-27.11.2026
Locatie: West Den Haag in de vml. Amerikaanse ambassade, Lange Voorhout 102, Den Haag

West Den Haag presenteert opnieuw een bijzondere ontmoeting met Gayatri Chakravorty Spivak, filosoof, literatuurwetenschapper, vertaler en radicale pedagoog. Haar werk heeft ons denken over rechtvaardigheid, taal en het koloniale heden drastisch veranderd. Den Haag staat bekend om haar internationale instellingen, vol utopische visie over universele mensenrechten. Wetten en instituten alleen zorgen echter niet voor een rechtvaardige wereld. Zoals Spivak zegt als ze auteur Susan Bazilli citeert: 'We moeten ons er altijd van bewust zijn dat we de kloof tussen wet en rechtvaardigheid moeten dichten.' Hoe gaan we om met deze prangende tegenstellingen en hoe strijden we voor vrede en recht?

In haar essay 'Righting Wrongs', observeert Spivak grammatica die de deur opent naar geweld: 'Rechten impliceren een individu of een collectief. Onrecht kan daarentegen niet als zelfstandig naamwoord worden gebruikt, tenzij een ander betrokken is als handelende partij, als oorzaak van dat onrecht.' Het werkwoord 'to right' (rechtzetten of herstellen) kan niet zonder lijdend voorwerp worden gebruikt; het vereist een onderwerp: 'to right a wrong' (onrecht rechtzetten). Dit betekent dat 'mensenrechten' altijd eveneens gaan over 'degene die deze rechten toekent'. Daarin schuilt een vorm van sociaal darwinisme: de sterksten moeten de last dragen om het onrecht van de zwakkeren recht te zetten, waarmee eveneens het alibi ontstaat. Ten grondslag aan dit symposium ligt de spanning van de aporie die Spivak blootlegt tussen enerzijds de natuur, en anderzijds de menselijke verantwoordelijkheid die voorafgaat aan de wil, alsook tussen het discours van de mensenrechten en het alibi.

In haar essay waarschuwt Spivak herhaaldelijk voor de 'welwillendheid' van degenen die onrecht proberen recht te zetten: 'Ik ben beter, ik ben onmisbaar, ik ben degene die het onrecht moet rechtzetten'. Deze 'toezichthoudende welwillendheid' herhaalt juist de structuren die zij probeert te overstijgen. Het 'alibi' van de mensenrechten functioneert op 'de last van de witte man': waarin een schending van het ene, het andere mogelijk maakt.

Spivak wijst het idee van mensenrechten niet volledig af, maar pleit Spivak voor aanvullingen. 'Het werk van herstel, dat de mensenrechten beogen, moet worden aangevuld met een vorm van onderwijs die de veronderstelling voortdurend kan destabiliseren dat het redelijkerwijs rechtzetten van onrecht onvermijdelijk de voorbestemde taak is van bepaalde groepen […] die klaarstaan om dat onrecht recht te zetten.'

Spivak benadrukt dat aan de basis van elk streven naar rechtvaardigheid twee 'onbeantwoorde vragen' liggen: de vraag naar de natuur (die wordt verondersteld de grondslag voor rechten te vormen) en de vraag naar verantwoordelijkheid (het aangesproken worden door de ander, nog voordat er sprake is van een eigen wil). Deze vragen vullen elkaar aan, maar zijn niet de oplossing'. Het symposium neemt deze aporie als uitgangspunt voor het denken. Spivak benadrukt dat dit een langzaam proces is, dat geen garanties biedt: de resultaten 'zijn niet rechtstreeks vast te stellen door degene die onderwijst, en misschien evenmin door degene die onderwezen wordt'. Het symposium is vanuit dit inzicht vormgegeven en laat zich leiden door Spivaks uitzonderlijke toewijding aan pedagogiek, gericht op een 'niet-dwingende herschikking van verlangen'. Daarbij her-onderzoeken deelnemers hun gedeelde omstandigheden en hun politieke handelingsvermogen.

Met aandacht voor de geschiedenissen en de huidige migratie in Nederland en Den Haag, biedt dit symposium een bijzondere gelegenheid om mee te denken met een van de meest relevante, uitdagende en veeleisende denkers van onze tijd. Spivak is een zeer toegewijde docent, lezer, vertaler en spreker, met meer dan vijftig jaar ervaring in het onderwijs, van de dorpsschool tot de meest prestigieuze academische instellingen. Mensen met uiteenlopende achtergronden en interesses die bereid zijn hun inzichten en denkbeelden kritisch te onderzoeken, worden uitgenodigd om deel te nemen. Van deelnemers wordt respectvolle scherpzinnigheid en aandacht voor detail verwacht, evenals bereidheid met het ongemak te zitten, dat kan ontstaan als een diepgewortelde overtuiging wordt bevraagd.

Dit symposium is bedoeld als voorbereiding op het uitgebreide symposium gewijd aan het werk van Spivak in 2027.

Programma:
Donderdag 26.11.2026

17:00 — 18:30
Encounter: Gayatri Chakravorty Spivak met Baruch Gottlieb: 'Righting Wrongs'
Reflecties op Spivaks essay 'Righting Wrong', waarin ze de welwillendheid van de gangbare benadering van ontwikkelingssamenwerking en mensenrechten ter discussie stelt, en haar toewijding haar toewijding aan de geesteswetenschappen en de pedagogiek toont.

—

Programma:
Vrijdag 27.11.2026

11:00 — 12:30
Gesprek: Viken Berberian met Gayatri Chakravorty Spivak: 'Migraties'
Viken Berberian leidt een gesprek waarin hij aan de hand van autobiografische reflecties ingaat op ontheemding, diaspora en de veranderende plaats van migratie in zijn vertellingen.

12:30 — 13:45
Lunchpauze

14:00 — 16:00
Gesprekken: Gayatri Chakravorty Spivak met Migrant Domestic Workers FNV en bondgenoten
Professor Spivak ontmoet een groep arbeidsmigranten die werkzaam zijn in de huishoudelijke sector en woonachtig zijn in Nederland. Ze luistert naar hun verhalen en onderzoekt hoe we van en met hen kunnen leren.

16:00 — 16:30
Pauze

16:30 — 19:00
Plenaire sessie: Gayatri Chakravorty Spivak met Oluwaseun Akinfenwa en Patrizio Rotondo: 'Spivaks Gramsci en Afrikaanse subalterniteit'
Het begrip 'subalterniteit', waarmee prof. Spivak een belangrijke bijdrage leverde aan wat soms postkoloniale studies wordt genoemd, vindt zijn oorsprong in de geschriften van de communistische denker Antonio Gramsci. Tijdens deze sessie bespreekt prof. Spivak het onderzoek van twee jonge wetenschappers die zich verdiepen in haar werk met Gramsci.

-
Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Emma Wiersma via press@westdenhaag.nl of 06 2066 1122.

Het programma van West Den Haag wordt ondersteund door de gemeente Den Haag en het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW).

West Den Haag Lange Voorhout 102, 2514 EJ Den Haag NL, +31(0)634293461, www.westdenhaag.nl